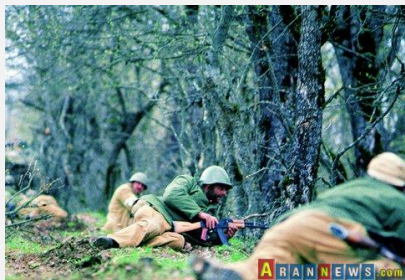

شکست صلح در قره‌باغ!

درگیری‌ها بر مالکیت منطقه قره باغ پس از گذشته دو دهه اجنگ میان دو کشور آذربایجان و ارمنستان، دوباره آغاز شده و جامعه جهانی را با بحران جدیدی رو به رو کرده است.

به گزارش آران نیوز؛ منطقه قره باغ در طی سال‌های گذشته درگیر بحران امنیتی و قومیتی است که ریشه آن به قرن‌های گذشته می‌رسد.

این منطقه پس از جدایی از قلمرو ایران در طی ۲۰ سال به نام ترکمانچای و گلستان در دوران قاجاریه به تسلط روسیه درآمد و تا سال‌ها آذری‌ها و ارمنی‌ها در آن می‌کردند.

پس از جنگ جهانی اول و شکل‌گیری اتحاد جماهیر شوروی و هولوکاست ارمنی به دست امپراتوری عثمانی، سیاست‌های متناقض سن پترزبورگ در منطقه قره باغ حاکمیت این منطقه را به یک بحرانی قومیتی بین دو جمهوری آذربایجان و ارمنستان تبدیل کرد.

پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، درگیری میان ارمنستان و آذربایجان افزایش یافت و بیش از ۲۰ سال بر سر قره باغ با یکدیگر به جنگ پرداختند و در نهایت با درخواست مجامع بین‌المللی، مجبور به قبول آتش‌بس شدند.

اکنون بیش از ۲۶ سال از تثبیت حضور نیروهای امنیتی ارمنستان در این منطقه می‌گذرد و در طی این مدت، جمهوری آذربایجان همواره منطقه خود مختار قره باغ را جزئی از خاک خود تلقی می‌کند.

امروز در حالی که منطقه قره باغ که کمتر از ۵ درصد از مساحت جمهوری آذربایجان را تشکیل می‌دهد، در اولویت سیاست‌های داخلی و بین‌المللی باکو قرار دارد.

جمهوری آذربایجان آتش‌بس ایجاد شده بین خود و ارمنستان را به عنوان سرانجام بحران قبول ندارد و منطقه قره باغ را بخشی جدایی‌ناپذیر از قلمرو سرزمینی خود تلقی می‌کند که در اشغال ارتش ارمنستان است.

آزادی قره باغ طی ۳ دهه گذشته تبدیل به یک شعار و آرزوی ملی برای آذری‌ها شده است و در حال حاضر نیز این کشور در مقایسه با ارمنستان تقویت شده و به واسطه درآمدهای نفتی، وضعیت اقتصادی بهتری نسبت به ارمنستان دارد.

جمهوری اسلامی ایران، پس از جنگ قره باغ همواره دو کشور را به خویشنداری و صلح دعوت کرده و در درگیری‌ها، برای به کار بردن مساعی جمیله و میانجیگری برای حل بحران از طریق گفت‌وگو و دیپلماسی اعلام آمادگی کرده است؛ موضعی که بیش از آنکه از جانب دولت باکو مورد توجه قرار گیرد، با استقبال همسایه ارمنستانی همراه است.

اکنون در پی بروز درگیری نظامی مجدد بین دو کشور جمهوری آذربایجان و جمهوری ارمنستان، محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه در گفت‌وگوی تلفنی جداگانه با جی‌سون بایراموف، وزیر امور خارجه جمهوری آذربایجان و زهراب مناتسکانیان، وزیر امور خارجه ارمنستان ضمن اطلاع از آخرین وضعیت و شرایط میدانی و همچنین ابراز نگرانی از شرایط به وجود آمده، دو طرف را به خویشنداری، آتش‌بس و پایان فوری خصومت‌ها و همچنین آغاز مذاکره در چارچوب حقوق و قوانین بین‌المللی دعوت کرد.

اما در این میان کشورهای قدرتمند دیگر منطقه یعنی روسیه و ترکیه به موضع‌گیری‌های متفاوتی روی آورده‌اند. روسیه مانند ایران برای میانجیگری میان دو کشور اعلام آمادگی کرده و تنها راه حل اختلافات را دیپلماسی می‌داند؛ ترکیه اما به حمایت از جمهوری آذربایجان پرداخته است.

احمد چاوش اوغلو، وزیر امور خارجه ترکیه امروز در کنفرانسی مطبوعاتی گفت که "ما در میدان نبرد و در کنار میز مذاکره، در کنار آذربایجان هستیم و می‌خواهیم این مسئله را به روشی اساسی حل کنیم. این مشکل تنها یک راه حل را دارد. ارمنستان باید خاک آذربایجان را ترک کند. تا زمانی که این اتفاق نیفتد، مشکل حل نخواهد شد."

آنچه بیش از هر چیز دیگری به نفع ارمنی‌ها قره باغ پیش می‌رود، سرسختی آذربایجان برای پذیرش هر نوع روشی مصالحه است که در نهایت جامعه جهانی را به سوی پیشنهاد طرح برگزاری همه‌پرسی پیش خواهد برد.

آذربایجان به خوبی می‌داند در صحنه بازی قره باغ موقعیت مناسبی ندارد و در روند این بحران، به جای پرداختن به حل موضوع، پیروزی ارمنی‌ها در آغاز درگیری‌ها را به کمک کشورهای همسایه و روسیه نسبت داده، اما بحران هم‌چنان ادامه دارد.

حال باید دید سرانجام درگیری‌های جمهوری ارمنستان و آذربایجان به کجا ختم می‌شود؟ آیا کشورهای همسایه تماشاگر میدان نبرد این دو کشور خواهد بود تا در انتها یک کشور به عنوان پیروز مبارزه از میدان خارج شود و یا هر دو را برای حل اختلافات به پای میز مذاکره می‌نشانند؟

درگیری‌ها در قره باغ تهدید تمامیت ارضی ایران محسوب می‌شود

پاتریک ساهاکیان کارشناس روابط بین الملل می گوید که اختلافات میان دو کشور ارمنستان و جمهوری آذربایجان، با دخالت مجامع بین المللی برطرف خواهد شد، اما جمهوری آذربایجان حقوق بین الملل را نقض کرده و مدعی تسلط بر این منطقه است.

به گفته وی، به نظر می رسد درگیری های اخیر منطقه قره باغ ناشی از دخالت های ترکیه است؛ زیرا این کشور بعد از مسائل سوریه، به دنبال اجرای تفکر اتحاد ترک زبان ها است و با استقرار نیروهای امنیتی به دنبال اشغال قره باغ است.

به گفته این کارشناس امور بین الملل، ترکیه در صدد کشور گشایی است و به همین دلیل در نظر دارد تا قسمت های ترک زبان ایران را هم به اشغال خود درآورد؛ بنابراین درگیری های منطقه قره باغ تا حدودی تهدید تمامیت ارضی ایران محسوب می شود.

سهاکیان خاطرنشان می کند: جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر آموزه های دینی، هیچگاه جنگ ستیز نبوده و سعی دارد از جنگ دوری کند و دیپلماسی را سر لوحه خود قرار دهد. به همین دلیل وزیر امور خارجه ایران در واکنش به درگیری های قره باغ اعلام آمادگی برای ایفای نقش میانجیگری میان ارمنستان و آذربایجان را دارد. بحران میان این دو کشور، دخالت قدرت های بین المللی را در پی دارد که باعث افزایش تنش ها خواهد شد.

قره باغ جزئی از خاک آذربایجان محسوب می شود

سیداحمد فاطمی نژاد، کارشناس مسائل سیاسی و بین الملل معتقد است که طبق قوانین بین المللی منطقه قره باغ جزئی از خاک جمهوری آذربایجان محسوب می شود، اما در واقعیت این منطقه مدعی خودمختاری است و به دلیل حضور گسترده ارامنه در آن، مورد حمایت ارمنستان است.

به گفته وی، شاهد واکنش های متفاوتی از کشورهای منطقه در قبال آغاز دوباره درگیری ها بر سر مالکیت قره باغ بوده ایم. دولت ترکیه در راستای سیاست های پان ترکی خود، همیشه از حامیان آذربایجان است؛ ارمنستان نیز حمایت روسیه به همراه خود دارد، اما سیاست جمهوری اسلامی طی در دهه های اخیر، اعلام بی طرفی بوده است. البته به این نکته نیز باید توجه کرد که برای حفظ روابط با جمهوری آذربایجان و ارمنستان، اعلام بی طرفی بهترین گزینه است.

به گفته این کارشناس مسائل سیاسی و روابط بین الملل، رویکرد متوازن جمهوری اسلامی ایران می تواند تهران را میانجی گری فعال به دنیا معرفی کند؛ زیرا تمامی کشورهای پتانسیل میانجی گری دارند، عملاً از جابجگاه بی طرفی خارج شده اند.

فاطمی نژاد خاطرنشان می کند: برخی شایعات مبنی بر حمایت های نظامی رژیم صهیونیستی از جمهوری آذربایجان مطرح می شود، اما باید توجه داشت که اسرائیل با هر دو کشور روابط نسبتاً خوبی دارد و در این درگیری ها مداخله نخواهد کرد.